

A TUDOMÁNY VILÁGA

Szerkeszti: Fenyő Béla

„Agykiáramlás” Nagy-Britanniából

Nagy-Britannia Királyi Természettudományos Akadémiájának felmérése szerint 1975 és 1985 között öt megvizsgált szakmában (biokémia, kémia, fizika, elektronika, földtan) mintegy ezer kiváló képzettségű brit kutató hagyta el az országot. Negyven százalékukról előző munkahelyükön az volt a vélemény, hogy „kitűnő koponyák”. Az „agykiáramlás” 1980 óta felgyorsult; különösen sok fiatal keresett munkát máshol, mégpedig azért, mert Nagy-Britanniában — kivált az egyetemeken — nem kapott kutatói állást. Míg a fiatalok között főképp sok geológus, az idősebb, tapasztalt kutatók között sok fizikus vállalt munkát külföldön.

A felmérés szerint ama kiválóan képzett szakemberek közül, akik 1980 és 1985 között távoztak az országból, csak 20 százalék tért vissza, s 50 százalékuk hosszabb szerződéssel tartózkodik külföldön. Az 1960-as években a külföldi tartózkodás ideje általában rövidebb volt.

Ezt a felmérést megerősíti az Országos Tudományos Alap kutatása. Eszerint a brit kutatóknak az Egyesült Államok a legnagyobb „fölvévi piaca”: az oda távozik száma 1980 és 1985 között megkétszereződve elérte az évi ezres létszámot. Kereken 50 százalékuk mérnök, de gyarapodik a matematikusok és az informatikával foglalkozók száma is. 1985-ben az USA kutatóinak és mérnökeinek már 8,1 százaléka volt brit állampolgár — 1973-ban még csak az 5,2 százalékuk volt az.

A Királyi Természettudományos Akadémia jelentése azzal zárul, hogy a kiváló képességű brit kutatók és mérnökök folyamatos elvándorlása meggyöngíti a hazai kutatást s ez hosszú távon súlyos következményekkel járhat (La Recherche)

Mamutfogból bumeráng?

A bumerángról úgy tudtuk, hogy az az ausztráliai természeti népek sarló alakú, többnyire fából készített különleges hajítófegyvere. Nemrég azután egy dél-lengyelországi barlangban egy 70 centiméter fesztávú, mamutcsontból készített, a bumerángra erősen emlékeztető lelet került elő (lásd képünket) egy emberi hüvelykujjcsont egy izének, állatcsontoknak és emberkéz készíttette eszközöknek a társaságában. Az ételmaradványokból arra következtetnek, hogy a barlanglakók a bumerángszerű fegyverrel rénszarvasra vadásztak. A leletek annak a Pavlov-műveltségnek a jegyeit viselik magukon, amely a barlang területén 23 ezer évvel ezelőtt élő népességet jellemezte.

(Nature; P. Valde-Novak felvétele)

A régészek ennél régebbi időből származó hasonló eszközről nem tudnak. E fegyver belső — homorú — oldalát megmunkálták, csiszolták, míg domború külső felületén, a metszőfog megmunkálatlan felszínén olyan repedések láthatók, amelyek valószínűleg még az állat életében keletkeztek. Kérdéses azonban, hogy ez a bumerángra nagyon emlékeztető fegyver csakugyan olyan volt-e, mint amelyik visszatér ahhoz, aki elhajította. (Frankfurter Allgemeine Zeitung)

(Szaklektorunk megjegyzése: Az a tény, hogy ez a csakugyan bumeráng alakú eszköz mamutagyarból készült, ellene szól annak, hogy bumerángként használták. A mamutagyar ugyanis rideg, törekeny, s ezért ha a megcélzott állat helyett például egy sziklát találtak el vele, darabokra kellett törnie. Valószínűbb, hogy a tárgy kultikus célt szolgált, esetleg hatalmi jelvény volt.)

Virágor-adatközpont Bécsben

A bécsi I. számú Orr-, Fül- és Gégeklínika orvosai és más szakemberek — az allergiások megsegítésére — Bécsben létrehozzák Európa virágoradatbankját. Ott tárolnak majd és tudományos is kiértékelnek minden olyan adatot, amely a virágor terjedésével kapcsolatos. E központ számítógépe hozzáférhető lesz Európa összes virágor-előrejelző szolgálata számára. (Die Presse)

Einstein-kézirat kalapács alatt

Egy New York-i árverésen nyugatnémet márkára átszámítva 1,9 millióért kelt el Einsteinnek egy ceruzával, valamint fekete és barna tussal írt hetvenkét oldalas kézírata. Az 1912-ből származó és eddig még soha közzé nem tett tanulmány a relativitáselméletéről szóló legkorábbi áttekintés. A dokumentum egy egyesült államokbeli családé volt; tagjai hosszú ideig nem tudták, hogy mekkora kincs van a birtokukban. (Scala)

(Szaklektorunk megjegyzése: A szóban forgó Einstein-kézirat tudományos értékéről hozzáértők eddig még nem nyilatkoztak. Elképzelhető, hogy az — mivel annak idején Einstein nem publikálta — valójában egy önmaga számára készített följegyzés. Az Einstein-hagyaték feldolgozása még hosszú időbe telik, hiszen a tervbe vett negyven kötetből eddig csak egy jelent meg.)

Hordozható nyelvgyakorló

Japánban a nyelvtanulást segítő új készülék jelent meg a piacon. Ez olyan, mint amilyenek a walkman néven ismert kis hordozható magnók, de nem magnókazettát kell tenni belé, hanem kis memóriakártyákat. Minden 16 megabites memóriakártya nyolcpercnyi beszédet tárol: nyolcvan mondatot a tanult nyelven, s ugyanezt a nyolcvan mondatot a tanuló nyelvére. A készüléknek ezenkívül 256 kilobit belső memóriája is van: ez 32 másodpercnyi beszédnek a tárolására elegendő.

A tanuló a saját nyelvén meghallgatott mondatot a tanult nyelven bemonlja a belső memóriába, azután az onnan visszahallgatott mondatot összehasonlítja a kártyán tárolt idegen nyelvű mondattal. Ezt addig ismétli, amíg a saját mondat nem felel meg a tároltnak. (New Scientist)